

PRESS RELEASE ASOCIJACIJE ZA UMJETNIČKU FOTOGRAFIJU BiH - # 7

juli 2015.

FOTOBiH "TREBINJE 2015"

Već tradicionalno posljednjih nekoliko početkom jula početak trebinjskih dana fotografije započinje izložbom bosanskohercegovačke fotografije FotoBiH. Za ovu priliku

postavka je upriličena u izložbenom prostoru Muzeja Hercegovine, te se klub potruđio da se osim projekcije rada izlože i printani radovi. Otvaranje izložbe po ocjeni organizatora okupio je nešto skromniji broj posjetilaca iako bi se moglo reći da je za fotografске izložbe i ovaj broj posjetilaca io poželjna brojka.

Na otvaranju izložbe govorio je predsjednik Foto kino kluba Trebinje Slavenko Vukasović koji je posebno istakao značaj da u zadnjih nekoliko godina trebinjski dani fotografije započinju izložbom FotoBiH, te iskoristio priliku da prezentira i ostale bogate

aktivnosti trebinjskih dana fotografije od predavanja do foto safarija.

O izložbi govorio je Ozren Božanović koji je i na kraju otvorio ovogodišnju izložbu te je u svom izlaganju između ostalog rekao: „Fotografija je postala gotovo nezaobilazna stvar u našim životima. Ona se više ne zadržava na ljudskim motivima pejzaža i turizma, već sa sobom donosi ozbiljniji pristup, jednu socijalnu dimenziju koja je do sada bila skromno zastupljena. Posebno je značajna i pojava novog načina prezentacije motiva na fotografijama. To je ujedno i najveći iskorak ove izložbe. Žiri je ove godine

imao veoma ozbiljan posao, jer je pristigao veliki broj visoko kvalitetnih fotografija. U tom kontekstu potrebno je posebno spomenuti trebinjski foto kino klub koji je najzaslužniji faktor za održanje fotografije na ovim prostorima Ovogodišnju trebinjsku izložbu FotoBiH žirirali su : Mirsad Mujanović, Erol Čolaković i Željko Jelić. Odabrana

je 121 fotografija od 57 autora. Prvu nagradu za kolor fotografiju dobio je Žika Vidić, druga nagrada pripala je Miroslavu Mišiću, a treći je bio Samir Zahirović. Pohvale su dobili : Ajbar Mujanović, Edis Halimović i Dušan Vuković. U monohrom tehnici najbolji je bio : Murat Jašarević, druga nagrada pripala je Siniši Skenderiji, dok je treću na-

gradu dobio Zenir Šuko. Pohvale su dobili : Dragan Prole, Sobodan Krstić i Leon Bijelić. Na kraju ipak pomenimo jedinu primjedbu ove izuzetne manifestacije fotografije, a to je nedostatak potpisa ispod fotografija što nije umanjilo utisak koji je izložba ostavila, jer je privukla i znatan broj sredstava informisanja.

**Žika Vidić : Zis u akciji
prva nagrada kolor sekcija**

6 .TREBINJSKI DANI FOTOGRAFIJE

Na našim prostorima, ako i-
zostavimo Dane fotografije
BiH, jedina tradicionalna ma-
nifestacija festivalskog karak-
tera sa osobinama turističko

kulturne manifestacije gdje je dominantna nota fotografija su Trebinjski dani fotografije. Zahvaljujući entuzijazmu članova Foto kino kluba Trebinje manifestacija se uspjela održati u teškim vremenima za kulturu i usprkos skromnoj podršci koju je u svome ustoličenju kao tradicionalna manifestacija imala. Kao što je istakao i predsjednik Kluba Slavensko Vukasović, ovogo-

dišnji Trebinjski dani fotografije su ponovo prošli bez po-drške nadležnih institucija, napominjući da ih to nije spriječilo da naprave kvalitetan jednomjesečni program. Ovogodišnji šesti po redu trebinjski dani ostvarili su jedinstven i značajan kulturni program od foto safarija, izložbi fotografija i predavanja, pa do klupske izložbe fotografija. Manifestacija je započeta ot-

varanjem izložbe bosanskohercegovačke fotografije FotoBiH 2015 u Muzeju Hercegovine, da bi već sutradan bio organizovan foto safari u Nacionalnom parku Sutjeska - Donje Bare. Predavanje o fotografiji održao je jedan od najvećih fotografa na našim prostorima Tomislav Peternek, umjetnik fotografije, fotoreporter, ali i jedan od vrhunskih edukatora u fotografiji s najdužim pedagoškim stažem.

Svakako centralni dio manifestacije činila je izložba fotografija najuspješnijeg autora Foto saveza Srbije svih vremena dr. Zorana Milutinovića iz Beograda koji je osim izložbe na temu "Linije i priroda" održao i veoma uspješno predavanje o fotografisanju divljine. Zanimljiv i edukativan dio trebinjskih dana činila je radionica fotografisanja analognim fotoaparatima na monohrom filmu i izrada fotografija u mračnoj komori - laboratoriji. Od snimljenih fotografija u septembru ove godine postavit će se izložba učesnika radio-

nice. U Američkom kutku Nacionalne biblioteke Trebinje, Slavenko Vukasović održao je dva predavanja i to o Anselu Adamsu jednom od najčuvenijih svjetskih fotografa uz projekciju dokumentarnog filma o ovom autoru, te o Richardu

Avedonu uz projekciju filma "Darkess and Light". U okviru programa do kraja jula predviđeno je održavanje klupske izložbe fotografija, te fotografisanje na pozorišnom festivalu pod nazivom "Festival festivala 2015" kao i odr-

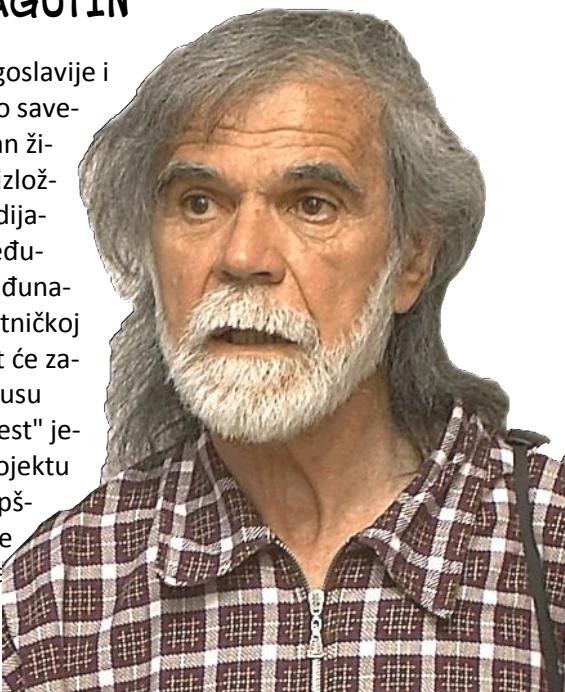
žavanje izložbe fotografija nastalih na pozorišnim predstavama nakon završetka festivala. Sveukupno gledajući ovogodišnji Trebinjski dani fotografije ostat će upamćeni po kvalitetnom i obilnom programu i organizaciji za ugled.

In memoriam : RADAN DRAGUTIN

Dragutin Radan rođen 7. marta 1935. godine u Luci u opštini Ilijaš. Fotografijom se počeo baviti 1950-te u Industrijskoj kožarsko-krznarskoj školi u Visokom, a prva znanja iz fotografije prenio mu je profesor Mirko Konstanjšek kod koga je i završio početni kurs fotografije. Od 1959. godine počinje njegovo intenzivnije interesovanje za fotografiju i to kada je kupio foto aparat Altex. Od 1966. godine učestvuje na izložbama fotografija tako da je učestvovao je na preko tri stotine kolektivnih izložbi, klupske, republičkog, saveznog i međunarodnog ranga. Osvojio je preko sedamdeset nagrada i pohvala. Bio je član redakcija fotografiskih časopisa Foto kino revija

Foto saveza Jugoslavije i Fotografija Foto saveza BiH, kao i član žirija ili selektor izložbi fotografije i dijapoštiva, od međuklupske do međunarodnih. U umjetničkoj fotografiji ostat će zapamćen po ciklusu "Kreativni protest" jedinstvenom projektu u fotografiji uopšte. Za ostvarene rezultate u oblasti fotografije Foto savez Jugoslavije dodijelio mu je

zvanje Kandidat majstor umjetničke fotografije 1981., a Majstor fotografije 1997. godine. Njegove fotografije ob-

javljivane su u dnevnoj, sedmičnoj, mjesечноj štampi, časopisima i knjigama. Objavljeno mu je preko sedam hilja-

Polaznici kursa fotografije foto sekcije Industrijsko kožarske škole u Visokom sa mentorom prof. Mirkom Konstanjšekom (1950.g.)

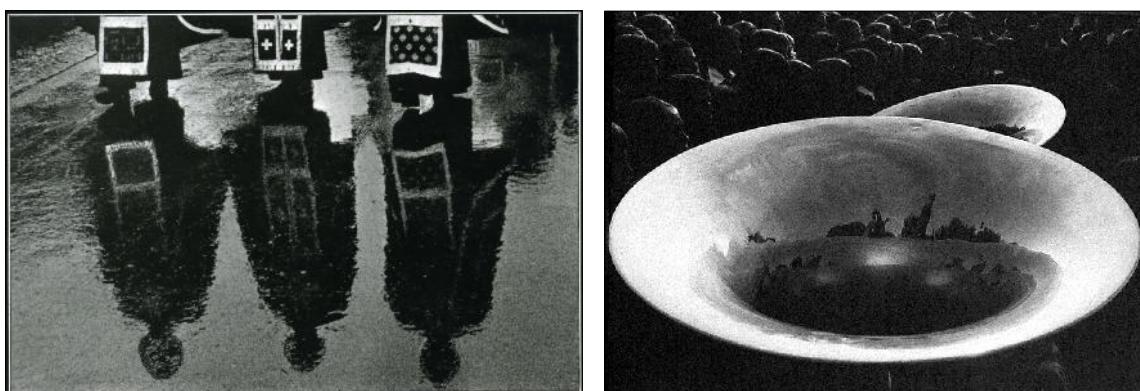

da fotografija, pretežno reportažnih iz kojih je najčešće crpio materijal za svoj kreativni opus. Održao je trideset samostalnih izložbi umjetničke fotografije i dvadesetak dokumentarnih izložbi od čega mu je najznačajnija izložba u poljskom gradu Wroclav, gdje je učestvovao na radnoj akciji sa brigadom Narodne tehnike Sarajeva. Za svoj društveni rad u AUFBiH, odnosno Foto savezu BiH, kao nastavnik fotografije, član Umjetničke komisije,

te kao sekretar Foto saveza BiH, dobitnik je svih društvenih priznanja tehničke kulture BiH, Foto saveza BiH i Foto saveza Jugoslavije, a proglašen je i za počasnog člana Foto saveza BiH (AUFBiH). Bio je član Foto kluba Objektiv iz Visokog, a kasnije i sekcije Foto kino revije Objektiv Visoko. Organizator je nekoliko izložbi fotografija saveznog ranga koje su održane u Visokom.

Nosilac je zvanja nastavnik fotografije, te je završio više

strukovnih seminara Foto saveza BiH u ovoj oblasti pod mentorstvom Nikole Marušića. Boraveći u Banjoj Luci tokom devedesetih predavao je praktičnu nastavu fotografije u Tehnološkoj školi i organizovao više izložbi fotografija svojih učenika. Ono što je posebno ostavilo traga u njegovom radu je novinarski angažman gdje je pored svog redovnog angažmana pisao najčešće osvrte na fotografske manifestacije, a u više navrata je učestvo-

Adio homine (Visoko, 1973.)

Ritam (Buci, 1977.)

vao u radio i televizijskim emisijama posvećenih fotografiji. Mnogo onoga što je Radan Dragutin zapisao po novinama i časopisima danas predstavlja jedini dokument za istoriju bosanskohercegovačke fotogra-

fije. Napuštajući nas Radan Dragutin ostavio je veliku prazninu u našem fotografskom društvu, drugarsku i kreativnu i čemu najbolje govore riječi o čemu najbolje govore riječi iz kataloga njegove prve samostalne izložbe : "Fotografija

je za mene smisao življenja. U odnosu na vječnost život je samo kratka ekspozicija... S toga za mene je fotografija drugi, pa čak i draži dio mog života." Zbogom majstore.

**Tekst Ozrena Božanovića povodom otvaranja samostalne izložbe Dagutina Radana
"Kreativni protest" u Tuzli, maj 2006. godine**

FOTOGRAFSKA POEZIJA DRAGUTINA RADANA

O fotografijama Dragutina Radana pisali su mnogi, poznati i manje poznati ljudi, pisci, novinari i slikari, ali tek poneki fotograf odnosno istinski poznavac kreativne fotografije. No o njemu su pisali i ljudi koji ga baš i nisu dobro poznavali, te je i njihova predodžba o Radanu kao autoru, dolazila samo kroz ono što su vidjeli iz predloženih fotografija za neku izložbu ili za kakvu drugu priliku. Za to mi se eto ukaza la prilika da prvi puta pišem o njegovim fotografijama i njegovoj izložbi, kao drugi i stari

prijatelj, ali i kao čovjek koji ne vidi autora kroz fotografiju, nego vidi fotografije kroz autora.

Sam povod da nešto kažem o ovoj izložbi, probudio je u meni sjećanje na njegovu samostalnu izložbu fotografija u Galeriji fotografija "Novi grad" u Sarajevu prije više od dvadeset godina, kada sam i prvi puta nešto o njemu i njegovom fotografisanju govorio. Probude se sjećanja na susrete tokom niza godina, a da sam tek neki dan gledajući kako dolazi duž jedne zeničke ulice shva-

tio da je on čovjek uvijek vezan za fotoaparat i da se ne sjećam da sam ga nekada viđao bez njega. Kada su u afričkoj zemlji Mali prvi puta sreli fotografa sa foto aparatom, nazvali su ga *fototala*, što bi u prevodu značilo čovjek kamera u jednom, ali su to kazali jednom riječju, koja potpunosti oslikava fotografske zaljubljenike koji su u potpunosti srasli s fotoaparatom. A eto, na to me podsjeti Radan neki dan dok je po zeničkim sokacima pravio neke nove "slike". Radan Dragutin naučio je foto-

Trag prošlosti (Rezakovina ,1968.)

Derbi (Kupres, 1973.)

grafiju još kao dijete, ali se sa stvarnom kreativnom fotografijom susreo s kraja šezdesetih godina učeći od dvojice najvećih bosanskohercegovačkih majstora fotografa, Nikole Marušića i Vrička Duška. Tako je već na samom počeku bavljenja umjetničkom fotografijom postigao vrhunske rezultate - zaustavljajući trenutke stvarnog života i bilježeći aparatom isječke prostora, vremena i življenja njegovog okruženja, ljudi iz krajolika njegovog djetinstva, seoskih igra i gradskih događanja. On je znao da zaustavi upravo odlučujući trenutak, da napravi "sliku" koja ima dublji smisao i koja otkriva baš ono što je on htio da kaže. To može stvarno samo veliki umjetnik sa visokim stepenom umjetničkog dara.

Listajući njegovu postavku za izložbu, bi mi drago da se predstavlja tuzlanskoj publici po mome mišljenju, jedinstvenim autorskim djelom, pretočenim u zbirku fotografija pod nazivom "Kreativni protest". U vremenu u kojem je nastajao, bio je to umjetnikov protest, protest protiv ugrožavanja čovjeka od njega samog i želja autora da spasi gomilu fotografiski neupotrebljivog snimljenog materijala. Tako su njegove nove fotografije nastajale rezanjem i izrezivanjem, lijepljenjem i "bojenjem" četkicom, te je svaka fotografija za sebe postajala original. Ove fotografije

nastale krajem osamdesetih godina uzburkale su fotografsku javnost i to ne samo kod nas. One su bile najčešće hvajljene, ali i od raznih polu poznavalaca fotografije kritikovane i osporavane. No jedno im se sigurno nije moglo sporiti, a to su kreativnost, kvalitet i originalnost.

Prva fotografija iz ovog ciklusa, kao što je jednom i sam zapisao, nastala je kad je nacinio snimak djevojke koja je plesala pred njegovom kamerom, ali i pred okupljenim mnoštvom koje je na fotografiji djelovalo suvišno i upropastavalo ljepotu trenutka. Duboko svjestan činjenice da fotografija zaustavlja trenutak realnog života, a želeći da začini baš taj odlučujući trenutak koji je čini umjetničkom fotografijom, Radan se privratio makaza i skalpela i od jedne "izgubljene fotografije" napravio početak ciklusa po kojem će se u vremenu koje je dolazilo prepoznavati. Tako je gomila odbačenog fotografiskog materijala pod Radanovim rukama dobila novi život. Ostajući vjeran svojim poznavanjima likovne umjetnosti i poštujući zakonitosti fotografije, njegove fotografije dobivaju besprekornu fotografsku kompoziciju i tehničku opremljenost. I ono što je bitno, one govore. Ogoljene od suvišnog, a vođeni rukopisom autora, njegovi izrezbareni portreti, natpsi i znakovi sa ulice, detalji seoskog živo-

ta, govore sami za sebe. Naoružan strpljenjem, kao njegovom već prepoznatljivom osobinom, on već skoro dvadeset godina ostaje vjeran svome fotografiskom pravcu "protestujući" na svoj način protiv okruženja koje nas nezaustavljivo guta.

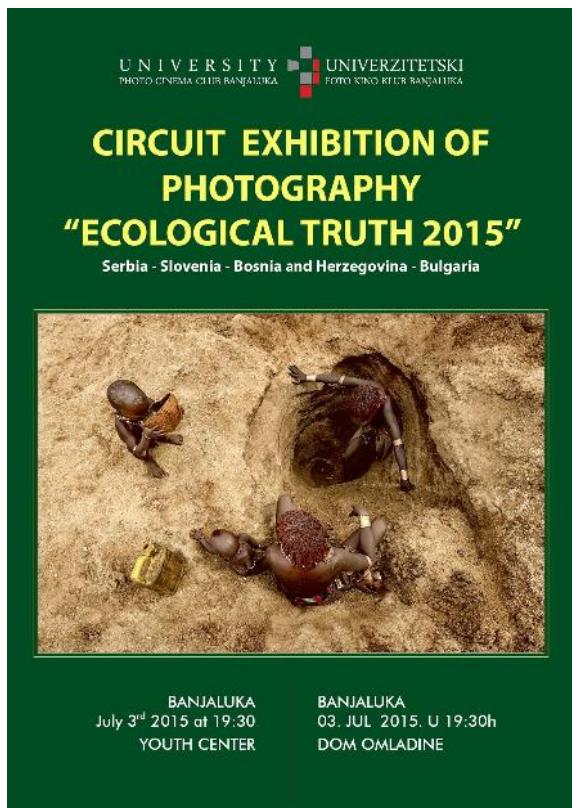
Baveći se mnogim poslovima u životu, od fotografa do novinara časopisa i radija, mora se ipak reći da je Radanov život ponajviše bio okrenut fotografiji, a onda i poeziji - poeziji ljubavi. Zato se gledajući njegovu izložbu za zavišću sjećih izreke "Sretan je onaj koji čitav život nije radio jer se bavio onim što voli". Iz fotografiskog opusa Radana Dragutina izbjiga ta pozitivna energija ljubavi i pjesme.

Ana Mari (Visoko, 1974)

KRUŽNA MEĐUNARODNA IZLOŽBA EKOLOŠKA ISTINA 2015

Bosna Hercegovina - Bugarska - Srbija - Slovenija

Nastavljajući tradiciju organizacije međunarodnih izložbi Univerzitetski foto kino klub Banja Luka upriličio je početkom jula četvrtu po redu kružnu izložbu fotografija pod nazivom "Ekološka istina". Izložba je obuhvatila klubove organizatore iz Bosne i Hercegovine - Banja Luka, Bugarske - Sofija, Slovenije - Nova Gorica, a nosilac organizacije bio je Foto klub 202 iz Zaječara. Žiri izložbe koji su činili Milorad Kašćelan EFIAP i Selaković Dejan AFIAP iz Bosne i Hercegovine i Ivan Maffi AFIAP iz Slovenije imao je težak zadatak da izabere radove jer je na izložbu pristiglo 8.198 fotografija od 618 autora iz 66 zemalja. Za izložbu je primljeno je 2.264 fotografije od 542 autora iz 62 zemlje. Izložba je održana u Domu omladine u Banja Luci kao novoj lokaciji, jer je do sada održavana u banskom Dvoru i već po tradiciji bila je kvalitetno pripremljena. Izložbu je pred znatnim gledalištem otvorio prof.dr. Petar Gvero dugogodišnji član kluba.

IMPRESSUM

FotoPress je press dodatak časopisu Foto Info koji registrovan kod Ministarstva pravde Federacije BiH pod rednim brojem 653 od 06. 02. 1997.g.
FotoPress uređuju članovi foto kino klubova i foto grupa i sekcija.
www.fotobih.ba - Kontakt e-mail adresa : ozren@bih.net.ba